

सामुहिक वनहक्कांचे (CFR) ग्रामसभा स्तरावर
व्यवस्थापन व संनियंत्रण करण्यासाठी
राज्यस्तरीय सुकाणू समितीची (State Level
Steering Committee) स्थापना करण्याबाबत...
UNDP-MOTA Project

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: बैठक-२०१३/प्र.क्र.२७२/का-१४

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

तारीख: ०५ मार्च, २०१४.

वाचा -

- १) अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६
- २) अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) नियम २००८
- ३) अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) सुधारित नियम २०१२

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र राज्यात अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६ आणि त्याअंतर्गत करण्यात आलेले नियम २००८ करण्यात आलेले असून त्याची अंमलबजावणी दि.१.१.२००८ पासून करण्यात येत आहे. वन हक्क कायदा २००६ अंतर्गत कलम ३(१) अन्वये वैयक्तिक दावे व सामुहिक दावे मंजूर करण्यात येतात. सामुहिक वनहक्क दाव्या अंतर्गत जे लाभ ग्रामसभांना उपलब्ध होणार आहेत त्या सामुहिक वनहक्कांचे (CFR) नियोजनबद्ध पद्धतीने व्यवस्थापन करून ग्रामसभेचे बळकटीकरण करणे व त्याकरिता संसाधनाची उपलब्धता निश्चित करणे, त्यास आधुनिक व्यवस्थापनाची जोड व शास्त्रीय पद्धतीने तांत्रिक मदत घेउन गावांना चांगल्या उपजिविकेचा पर्याय उपलब्ध करून द्यावयाचा आहे. ग्रामसभांच्या सहभागाने सामुहिक वनहक्कांची नियोजनबद्ध पद्धतीने अंमलबजावणी व व्यवस्थापन करण्याबाबतचा प्रायोगिक प्रस्ताव UNDP व जनजातीय कार्य मंत्रालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविण्यात येत आहे. जनजातीय कार्य मंत्रालयाच्या देखरेखीखाली सदर योजना राबविण्यात येणार असून संबंधित राज्य शासन, UN Agency, अशासकीय संस्था आणि आंतरराज्यीय शासकीय संस्था यांचा यामध्ये सहभाग असेल. सदर योजनेकरिता UNDP कडून आर्थिक व तांत्रिक सहाय्य

उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. MOTA-UNDP Project यांच्या सुकाणू समितीच्या “Strengthening National CAPacities in Tribal Areas” या विषयाबाबत दि.७.११.२०१३ रोजी झालेल्या पहिल्या बैठकीतील इतिवृत्तानुसार UNDP-MOTA अंतर्गत अशासकीय संस्थांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांच्या अंमलबजावणीवर प्रभावी नियंत्रण व संनियंत्रण ठेवणे, मार्गदर्शन करणे, योजनेचे मुल्यमापन करणे, तसेच योजनेचा नियमित आढावा घेण्याकरिता राज्यस्तरीय सुकाणू समितीची (State Level Steering Committee) स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ तसेच सुधारित नियम २०१२ ची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी विशेषतः या कायद्यांतर्गत कलम ३(१) खाली मंजूर करण्यात येणाऱ्या सामुहिक वनहक्कांचे (CFR) नियोजनबद्ध पद्धतीने व्यवस्थापन करून ग्रामसभेचे बळकटीकरण करणे व त्याकरिता संसाधनाची उपलब्धता निश्चित करणे, त्यास आधुनिक व्यवस्थापनाची जोड व शास्त्रीय पद्धतीने तांत्रिक मदत घेउन गावांना चांगल्या उपजिविकेचा पर्याय उपलब्ध करून देण्याकरिता अशासकीय संस्थांमार्फत प्रकल्प राबविण्यात येत आहेत. सदर अशासकीय संस्थांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांच्या अंमलबजावणीवर प्रभावी नियंत्रण व संनियंत्रण ठेवणे, मार्गदर्शन करणे, योजनेचे मुल्यमापन करणे, तसेच योजनेचा नियमित आढावा घेण्याकरिता खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय सुकाणू समितीची (State Level Steering Committee) स्थापना करण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	समिती सदस्य	पद
१	प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
३	प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४	प्रधान सचिव (पदुम), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	सदस्य सचिव

२. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक हे दर तीन महिन्यांनी UNDP-MOTA अंतर्गत अशासकीय संस्थांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचा आढावा घेतील. या बैठकीस संबंधित प्रशासकीय विभागांचे सचिव प्राधिकृत करतील असे अधिकारी उपस्थित राहतील.

३. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली दरवर्षी सुकाणू समितीची बैठक आयोजित करण्यात येईल.
४. वरील दोन्ही बैठकांच्या वेळी संबंधित अशासकीय संस्थांच्या प्रतिनिधींना आमंत्रित करण्यात यावे.
५. UNDP व जनजातीय कार्य मंत्रालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविण्यात येणाऱ्या योजनांच्या अंमलबजावणीसंदर्भात आदिवासी विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांचा सहभाग मार्गदर्शक व समन्वयक असा असेल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०३०५११४८२०७९२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चं. ज. देशपांडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. सचिव, जनजातीय कार्य मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
२. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव (पदुम), मंत्रालय, मुंबई
६. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
७. निवड नस्ती, (का-१४) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.